

Ljubljana, 31. maj 2021

Spoštovane poslanke in poslanci,

ob skorajšnjem glasovanju o *Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021-2025 (ReNPJP21–25)* bi vas na Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS) in Avto-moto zvezi Slovenije (AMZS) želeli spomniti in opozoriti na pereč problem, povezan z digitalizacijo upravljanja vse več izdelkov, pri katerih potrošnik pogosto nima možnosti izbire slovenskega jezika.

Namesto upravljalnih gumbov s simboli ali kratkimi, razumljivimi (enkratnimi) opisi, imajo sodobni izdelki bolj ali manj velike na dotik občutljive zaslone z nenehno spreminjajočo se vsebino, ki je odvisna od položaja v izbirnikih (menijih). Pri izdelkih, ki ne omogočajo upravljanja v slovenskem jeziku, se potrošniki, ki niso veščji tujih jezikov, pogosto znajdejo pred dilemo, katera izbira oziroma nastavitvev je prava. To lahko privede tudi do nevarnih situacij in tveganja, da bo njihova izbira napačna.

Čeprav morajo biti skladno z zakonodajo določenim izdelkom priložena navodila za uporabo v slovenščini, predvsem pri tehnološko naprednejših izdelkih ta navodila ne morejo enakovredno nadomestiti uporabniškega vmesnika v slovenščini. Poleg tega je sledenje tiskanim navodilom v praksi pogosto nepraktično, ob morebitni posodobitvi uporabniškega vmesnika pa tiskana navodila postanejo zastarela.

Posebej izpostavljamo vsa systemska sporočila v vozilih, ki so posredno ali neposredno povezana z delovanjem vozila in njegovih varnostnih sistemov. Ta sporočila se izpisujejo na osrednjem zaslonu infozabavnega vmesnika komunikacijskega sistema v vozilu, v prilagodljivih digitalnih merilnikih in tudi na določenih projekcijskih zaslonih na vetrobranskem steklu. Ker mora biti voznik med vožnjo osredotočen na upravljanje vozila in dogajanje v prometu, je nesprejemljivo, da ni prepričan, ali je njegova izbira prava samo zato, ker uporabniški vmesnik ni preveden tudi v slovenščino.

V vozilu je še toliko bolj pomembno, da voznik nemudoma razume in dojame povratno informacijo, še zlasti sporočila o napakah v sistemu. Vsak dodaten trenutek pozornosti, ki ga vozniku med vožnjo vzame ukvarjanje z uporabniškim vmesnikom zaradi nerazumevanja ali težjega razumevanja tujega jezika, povečuje možnost nesreče in vpliva na varnost vožnje. Enako velja za govorne ukaze, ki bi morali biti s strani sistemov vozil prepoznani tudi v slovenščini. S tem bi se močno povečala varnost vožnje, saj bi potrošniki namesto z gledanjem in tipkanjem po zaslonih številne pomembne funkcije lahko uporabljali z govornimi ukazi.

ZPS in AMZS vas zato v imenu slovenskih potrošnikov pozivata, da med glasovanjem o novi *Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko* v besedilo vnesete tudi zahtevo, da morajo imeti vse naprave z digitalnim upravljanjem, ki so naprodaj v Sloveniji, uporabniški vmesnik v slovenskem jeziku, še zlasti pa informacije, povezane s težavami pri delovanju naprave.

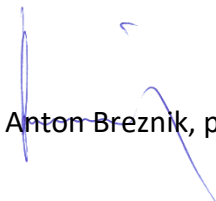
Glede na to, da *Resolucija* zajema obdobje do leta 2025, ko lahko pričakujemo še večji razmah umetne inteligence in sistemov za prepoznavo govora skupaj z zvočno podanimi informacijami, bi morali v besedilo vključiti tudi zahtevo, da so tako upravljane naprave opremljene s slovensko govorno sintezo. Le na ta način bodo slovenski potrošniki sodobne naprave lahko uporabljali enakovredno, z vsemi funkcijami in funkcionalnostmi, ki jih ponujajo, hkrati pa bodo v svojem jeziku dobili povratno informacijo oziroma bodo ustrezno opozorjeni v primeru, ko naprava z zvočno informacijo obvesti o težavah pri delovanju.

Verjamemo, da si tudi sami želite, da pri uporabi različnih naprav, še zlasti pa med vožnjo z avtomobilom ali drugimi prevoznimi sredstvi, nimate težav z razumevanjem sporočil, ki se prikazujejo na zaslonu, ali pa jih naprava posreduje zvočno. Zato smo prepričani, da bo naš predlog našel svoj prostor v novi *Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021-2025* in da bo slovenščina v številnih izdelkih, namenjenih potrošnikom, v tem času postala enakopraven in enakovreden jezik, slovenski potrošniki pa ne bodo več neupravičeno diskriminirani v primerjavi s potrošniki iz številnih drugih držav, kjer imajo na voljo izbiro in upravljanje z izdelki v svojem jeziku.

S prijaznimi pozdravi

Breda Kutin, predsednica ZPS

Anton Breznik, predsednik AMZS